

Slottoespraak Sven Gatz

**Viceminister-president van de Vlaamse Regering en minister van Cultuur,
Jeugd, Media en Brussel**

Cultuurforum over Lokaal en Bovenlokaal Cultuurbeleid

Vilvoorde, dinsdag 15 januari 2019

Beste dames en heren,

- Eerst en vooral mijn beste wensen voor het nieuwe jaar!
- Ik hoop dat jullie een boeiende dag achter de rug hebben.
- Als minister van cultuur wilde ik een cultuur- en jeugdbeleid uitbouwen dat vertrekt vanuit de kracht van de Vlaamse culturele actoren, het jeugdwerk en van het publiek; een beleid dat bovendien nieuwe wegen opent en ruimte geeft in deze veranderende tijden.
- Mijn cultuurbeleid omvatte vijf krachtlijnen, die ik weergegeven heb in mijn beleidsnota Cultuur 2014-2019: duurzaamheid, innovatie, samenwerking en krachtenbundeling, internationalisering en empowerment en levenslange en levensbrede participatie.
- Woorden zijn natuurlijk nog geen daden. Voor elk van de gestelde doelstellingen heb ik inmiddels het nodige in gang gezet, van harde wetgeving tot een reeks zachtere maar dynamische maatregelen.
- Het Cultuurforum handelde vandaag over het nieuw lokaal en bovenlokaal cultuurbeleid. Zoals u weet koos de Vlaamse regering ervoor om de lokale besturen meer autonomie en vrijheid te geven.

- Daarnaast werden de provinciale jeugd- en culturele instellingen, taken en bijhorende middelen overgeheveld naar het lokale of het Vlaamse overheidsniveau.
- Een nieuw bovenlokaal cultuurdecreet kreeg vorm waarbij samenwerking en verbinding de krachtlijnen zijn. Hierbij vind ik het belangrijk dat de toekomstige plannen en initiatieven aansluiten bij de kracht en de ontwikkelingen in het culturele veld zelf, dat ze recht doen aan regionale identiteiten en dat ze het geheel van onderling verbonden netwerken in het cultuur- en kunstenveld beter laten floreren. Ik daag jullie uit om een zo groot en divers mogelijke vertegenwoordiging van de bevolking te bereiken en te betrekken.
- Het bovenlokaal jeugddecreet erkent en ondersteunt het bovenlokaal jeugdwerk voor kinderen en jongeren met een handicap en eveneens de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Dat is dan complementair aan het bovenlokaal jeugddecreet van december 2017 dat vanaf 2020 jeugdwerk ondersteunt dat niet langer gericht is op de hele Vlaamse Gemeenschap, maar inspeelt op prioriteiten van de Vlaamse overheid.
- Met de Vrijetijdsmonitor kunnen we de belangrijkste tendensen op het lokale niveau blijven opvolgen. Het is een tool voor de lokale besturen: ze kunnen er hun jeugd- en cultuurbeleid mee benchmarken met de omliggende steden en gemeenten of met gelijkaardige besturen. Bij de start van de nieuwe lokale legislatuur wil ik de kersverse schepenen van Jeugd en Cultuur, hun administraties en de actoren uit het jeugd- en cultuurveld de nodige goesting, passie en engagement toewensen. En ik wens hen ook veel dialoog en verbinding toe met hun omgeving!
- Deze Vlaamse Regering had bij haar aantreden te kampen met de gevolgen van de economische crisis en met name krappe budgettaire

mogelijkheden. De cultuursector bleef daar niet van bespaard, en mede daarom vond ik het een belangrijke denkpiste om na te gaan hoe culturele actoren een gezonde, optimale financieringsmix kunnen bekomen. Het is daarbij belangrijk goede randvoorwaarden voor ondernemingszin en ondernemerschap te creëren. En daarbovenop willen we impulsen geven aan nieuwe financierings- en organisatievormen en aan innovatie en samenwerking binnen en buiten de culturele sector.

- Voor alle duidelijkheid: overheidssubsidiëring voor kunst en cultuur blijft noodzakelijk: voor talentontwikkeling; innovatie; experimenten; participatie en inspanningen voor doelgroepen. Met een aantal voorstellen tot aanvullende financiering wil ik bovendien nieuwe, extra tools aanreiken aan de sector. Eén van deze tools is de implementatie van de partnerprojecten waarbij samenwerking met andere sectoren wordt gestimuleerd: zoals gezegd is samenwerking één van de krachtlijnen van mijn cultuurbeleid.
- Ook het realiseren van culturele en maatschappelijke meerwaarde door in te zetten op e-cultuur en digitalisering als integraal onderdeel van de culturele praktijk is één van mijn betrachtingen. Deze meerwaarde vertaalt zich in het streven naar een inclusieve maatschappij, waarbij iedereen toegang heeft tot de zich verder ontwikkelende digitale samenleving. Op deze manier wil ik waarborgen dat onze identiteitsbepalende producten zoals boeken, kunstwerken, films en cultureel erfgoed op lange termijn duurzaam bewaard worden en toegankelijk blijven. Ik wil mensen ook stimuleren om digitale tools en netwerken te gebruiken, en ik wil cultuur positioneren als een onderdeel

van een digitale vitale samenleving door digitale creativiteit en ondernemerschap te stimuleren.

- De overheid moet een faciliterende rol opnemen om de cultuursector in staat te stellen een digitale inhaalbeweging te maken. Een duurzame en open netwerk-infrastructuur voor kostenefficiënt digitaliseren en langetermijn bewaren, ontsluiten en verspreiden van digitale culturele content in Vlaanderen is immers cruciaal.
- Digitalisering is een terrein waarop de Vlaamse overheid een belangrijke rol kan spelen, liefst vanuit een gemeenschappelijke visie op een duurzame digitalisering.
- Mijn visienota 'Een cultuurbeleid in het digitale tijdperk' geeft de overheid en de culturele sector een leidraad om, vanuit een langetermijnperspectief, de digitale transformatie van de culturele sector te ondersteunen. Zo werd er een zelfevaluatietool "digitale maturiteit" ontwikkeld. Met die tool kunnen culturele organisaties hun eigen niveau van digitale maturiteit meten en dit vergelijken met dat van andere organisaties in de sector.
- Vandaag heeft elke bibliotheek een lokaal of provinciaal bibliotheeksysteem om boeken uit te lenen of te reserveren. Vlaanderen zal de komende jaren 29 miljoen investeren voor het nieuw centrale systeem voor de digitale bibliotheek. Dit is een unieke kans om de verschillende bibliotheeksystemen te vervangen door één modern, gemeenschappelijk systeem, dat de samenwerking tussen bibliotheken versterkt. Dit systeem moet een betere dienstverlening aanbieden aan de leners en het onderhoud efficiënter en goedkoper maken. De implementatie van het project loopt over drie jaar en in migratiegolven

van telkens ongeveer een half jaar om de huidige systemen per provincie te migreren naar het nieuwe bibliotheekstelsel.

- Parallel met de consolidatie van de provinciale bibliotheeksystemen zullen in het nieuwe bibliotheekstelsel ook enkele belangrijke vernieuwingen worden ontwikkeld, zoals een nieuw model voor het interbibliotheecair leenverkeer.
- Sta me toe ook even in te gaan op het project Het Inclusieve Familiemanifest. Ik ben zeer blij met dit initiatief van publiek dat hier vandaag werd voorgesteld. Via dit manifest wil ik dat alle families kunnen genieten van cultuur. Van een eenoudergezin tot een anderstalige familie, van een broertje in een rolstoel tot oma die woensdag op de kleinkinderen past, voor gezinnen met twee papa's, een kleiner cultuurbudget of drempelvrees ...
- Ik roep elke culturele instelling op om zich te engageren voor Het Inclusieve Familiemanifest. Het Familiemanifest omvat 25 mogelijke actiepunten, die ontwikkeld werden samen met sociale organisaties. Je bepaalt zelf op hoeveel en op welke acties je cultuurhuis inzet en zo onderteken je dit manifest. Het gaat echt snel: actiepunten kiezen, en klaar!

Dames en heren,

- Het individu van de 21ste eeuw ziet zich meer dan ooit voor de uitdaging geplaatst om het eigen parcours van zijn ontwikkeling vorm te geven. Om mensen te sterken in hun zelfbewustzijn en maatschappelijke participatie, is het belangrijk dat iedereen binnen een superdiverse samenleving kansen krijgt en uitgedaagd wordt om levenslang en levensbreed te participeren aan cultuur.

- Ik gaf al aan dat participatie één van de grote krachtlijnen van mijn cultuurbeleid is. Participatie vindt dan ook zijn weerslag binnen verschillende culturele deelsectoren en vele van mijn strategische doelstellingen (cultureel erfgoed, kunsten, sociaal-cultureel, digitalisering, etc).
- Graag had ik nog even stilgestaan bij een participatie-instrument dat mij zeer genegen is, nl. het Burgerkabinet. Met dit democratisch initiatief stel ik de politiek bloot aan de kritische burgerij. De doelstelling is tweeledig: enerzijds wilde ik met dit initiatief de burger rechtstreeks betrekken bij het Vlaams beleid, anderzijds moest het nieuwe en frisse ideeën vanuit die rechtstreekse burgerparticipatie opleveren.
- In het voorjaar van 2015 startte ik een traject naar een eerste Burgerkabinet Cultuur en niet toevallig rond het thema cultuurparticipatie. De volgende jaren kwamen mijn andere beleidsdomeinen aan bod.
- Deze bijeenkomsten hebben telkens geleid tot eindrapporten met concrete beleidsaanbevelingen. Deze beleidsaanbevelingen zijn geen dode letter gebleken, en een aantal heel concrete zaken zijn realiteit geworden. Zo stelde het Burgerkabinet concreet voor om in elk journaal een cultureel item te stoppen, zoals dat ook voor sport het geval is. In de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en de VRT werd hierover een concrete afspraak opgenomen: elke dag in het VRT journaal, 365 dagen lang, een cultureel onderwerp. Uit het Burgerkabinet jeugd mondde o.m. uit in het masterplan Diversiteit in/en het jeugdwerk, dat mee breed gedragen wordt door de jeugdsector.

- Wat begon als een democratisch experiment is een waar succes gebleken. Het burgerkabinet Brussel werd genomineerd voor een 'Innovation in Politics Award', een reeks prijzen die in november vorig jaar werden uitgereikt in Wenen.

Dames en Heren,

- Het was vandaag mijn uitdrukkelijke wens om u allen nieuwe inspirerende voorbeelden aan te reiken, ideeën die lokaal, bovenlokaal kunnen ingezet worden, Vlaamse en andere tools waarop u kan beroepen om ze waar te maken.
- Ik dank U, ik dank Guy Redig Poppunt, Nerdlap, publiq, het nieuwe Steunpunt voor Bovenlokale Cultuur Minus One en Oranje voor hun bijdrage en het departement voor deze dag!